

Csurgó és Vidéke.

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap — Megjelenik minden vasárnap

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évr: 4 frt (8 kor.) Félévre: 2 frt 4 kor.)
Negyedévre: 1 frt (2 kor.)
Egyes szám ára: 10 kr. (20 fill.)

Szerkeszti:
Dr. Nagy Sándor ügyvéd.
Szerkesztőség: Csurgó, Széchenyi-tér,
Kéziratok vissza nem adtnak.

KIADÓHIVATAL:
Vágó Gyula könyvnyomdája,
hova az előfizetési díjak és a hirdetések küldendők
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A lányok nevelése.

Eötvös egyik legszebb gondolata, hogy „a nő nemcsak házi körében, hanem az életben is társa férjének, s csak akkor felelhet meg igazán hivatásának, ha vágyait s küzdelmeit érteni s bennök résztvenni képes“, azt a nagy igazságot érlelé meg lelkemben, hogy a nőnek, mint általában minden embernek, az a hivatása, az a célja, hogy boldog legyen és boldogítsa. Ime! Tehát a napsugárnál is fényesebb, világosabb a nőnevelés célja és iránya. Örvendjétek kis mosolygó leánykák és szép kisasszonyok! Többé nem gyötörnek benneteket a paedagogia kegyetlen inquisitorai. Azt tanuljátok, a mire valóban szükségteljes az életben. Nem kötök meg röpdős lelketek himes szárnyait, nem fojtják száraz logikába szívetek okos vágyait. Ismét leányok, menyasszonyok, anyák lesztok. Nem lesz belőletek érzékeny, ideges, pápaszemes tudóska: megmaradtok rózsáknak, napsugárban fürdő, harmateppees virágszálnak. Nem a tudománynak, az életnek éltek.

De ne, mégse nevessetek. Ne reménykedjétek. Még soká, nagyon soká emelkedik föl az a hatalmas, izmos kar,

a mely a mostani átkos, a tudományban és közfelfogásban meggyökerezett, nevelési rendszer békóit összezuzza. Higyjétek el, a míg jó anyáitok nem lázadnak föl a hamis tanok zsarnoksága ellen, nem vár rátok jobb sors. Oh! Ti szegény leánykák! hulló csillagok, hervadó virágok! Jó anyák, a kik sseretitek kis leányaitokat, hallgassatok rám. Neveljétek őket az életnek az életben. Vigyázzatok! Ha a virág a sárba hullik, ha az ártatlanság bűnnek, gyarlóságnak lesz a czégére, ti lesztok az okai. Nem mondom hogy a leányok ne tanuljanak. Mit bánom ha az elemi iskolán kívül a gimnáziumot is végig tanulják. Azoktól, a kik az egyetem poros padjai között üldögélnék, nem is beszéltek. Azok semlegesneműek. Verheti a magas eget a tudományuk, nem tetszenek nekem. Kis virágból nem lesz lombos tölgyfa. Erőlködés közben elveszti színét, alakját illatát is. Azzal sem törődöm sokat, hogy mit tanulnak az iskolában és hogyan. Egyre megy. Ugy sem sok marad meg belőle. Hiszen a mai gimnáziumokban szerzett tudomány olyan, mint a színes szappanbuborék. Nyolcz évig nő, nő, mindig nagyobb, de halványabb lesz, míg végre — érettségi után — szétpattan. Én édes Istenem!

Nyolcz évig szappanbuborékot fujni nagyon hosszú, nagyon könnyelmű játék! De hát, a kinek kedve telik benne csinalja.

Csak annyit mondok, hogy szerintem a mai tanító-elvek gyakorlatiaságot színlelő nagyképűsége daczára is, a gimnáziumi tanítás csak annak válik hasznára, a ki tovább tanul, a ki u. n. tudományos pályára készül; a többire nézve az érettségi a 8 évi tanulás temetkezési napja. Rendesen elégedetlenség a vége.

Az egyik kesereg; mit tehetne, ha még tovább is tanulhatna. Milyen boldog lenne! A másik bosszankodik, hogy miért is tntult idáig? Miért nem másképp? Hanem ezt ne bolygassuk. Ugy is minden beszéd. Itt nem meggyőződés ellen kellene küzdeni, hanem tudós s hatalmas emberek erős rendszere ellen. A mai paedagogia nem hit, hanem akarat.

Ismétlem, nem az bánt engem, hogy a lányok mit tanulnak az iskolában. Korán sem. Az a kérdés motoszkál a fejemben, hogy vajjon a nőt mért nem tanítják meg mindarra, a mire szüksége van s lesz az életben? Miért kell szegénynek ragozni tudnia a bonitas, fides, officium, virtus, magnanimitas, filia, coniunx, és mater szavakat,

Tárcza.

Remény.

Ifjú vagyok; még csak alig-alig éltem:
Mégis mennyi kínnal hordtam maig életem!
Lelkem egy téli táj letarolt ligettel,
Melyen minden lombot zord zivatar vett el.

Ha mégis, ha néha a nap rajta téved:
Nem fakaszt virágot... csak fájlal, csak éget!
Gondolatim is mind egy táj felé szállnak:
Jéghideg honába az örök halálnak!

Lessz-e vége egykor e bús éjszakának,
Melyben csillagok is gyéren ragyogának?...
Sajgó sebeimre lesz-e, van-e ir még?...
Lessz-e idő, melyben öröm-könnyet sírnék?

Lessz! lessz!... lenni kell még vidámabb
[napoknak]

A midőn rám is jobb napok virradnak,
Setét éjjel után piros hajnal támad;
Hol a remény éled, oszlik ott a bánat!

BEKE JÓZSEF.

Egy kis lánynak.

Mosolygó két szemed ha nézem,
Magam a menyhez közel érzem.
Szemeid éjő sugarán
Az Isten lelke néz le rám.

Szavad szerelmes gerlelűgés.
Sóhajtásod lúg erdő-zugas.
Hibád csupán csak egy lehet:
Mért mást szeretsz s nem engemet?

Bpest HOLLÓSY ISTVÁN.

Topliczai levél!

No csak hogy végre itt vagyunk a hivatalosan ugynevezett „Warasdin—Teplicz“ állomáson, Vasúti utazásunk emlékeztetett az egyszeri németnek az esetére, a kinek az egyik állomáson azt mondták: ülj fel német, a másikon: szállj le német s ez így ment tovább. Fél napi ut alatt 3 szor kellett átszállanunk jelentékeny várakozásokkal. Hozzájárulnak a esáktoronyai állomás miserabilis állapotai, a hol egyszer negyed óra helyett még egy jó félórát kell várni, más-kor alig 5-6 percz alatt 25-30 utasnak kell jegyért könyörögni. Köszönje meg, ha le nem marad! Így nem esoda, ha sokan szívesebben kocsin teszik meg az utat. De ugy is jó hosszas. Hanem az is igaz, hogy Top-

licza és környéke megérdemli a fáradságos utazást. Az állomástól a fürdőig egy órai kocsit, hanem ez a legszebbek közé tartozik, még oly hegyi vidéken is. Folyton a legpompásabb panorámák tárulnak elének, a melyenket láthatunk a felvidéken, Erdély szebb pontjain vagy Stájerország változatosabb helyein. Ez így tart mindaddig, míg esti 7 óra tájban feltűnik előttünk a hegyoldalon fekvő csinos nagy vendéglő és szállóház (Az u. n. Nro. I.) De én — mint már ismerős — magánháznál helyezkedtem el. Házigazdánk, Horga György ur és neje lekötelező szíves-séggel fogadtak s egész ottletünk alatt a pontos kiszolgálás és jó házi koszt s mérsékelt árak mellett folyton sok figyelmet tanusítottak. Lakásunk a fürdő közvetlen közelében van s ez igen nagy előny. A szép emeletes háznak csinos udvara van, festői kilátással s nagy szép kertje, szintén alkalmas búsló helyekkel. S ez ritkaság e különben elég rendez községben. A Nro. I. ben általában olyanok laknak, kiknek bőven van elkölteni való pénzük, vagy egy részök ezt mutatja; a takarékosabbak a helység felső részében jobb magánházakban helyezkednek el, mérsékeltbb követelésekkel: a nép a község alsó részében lakik s az u. n. Volksbadba jár, ingyen.

A víz, leszámítva, hogy mint minden víz, „nedves“, kitünő s az egész continens-en a leggazdagabb kéntartalmu vizek közé

mikor azt sem tudja észszél fölérni, mi az a jóság, hűség, kötelesség, erény, nemeslelkűség, leány, hitves és anya? Miért? Nincsen a világnak olyan törengő Hamletje, a ki erre a miétre meg tudna felelni. Hogy az életharcz, hogy a gyenge nő védtelensége, a férfiak önzése, az újabb eszmék, felfogások érvényre jutása volna a kellő ok, felelet, nem hiszem, sőt tagadom. Nem azért nem nevelik a lányokat helyesen — tisztelem a kivételt! — mert nem akarják, hanem mert nem tudják.

Ennyi buza-vona után pedig megint csak oda térek vissza, a kivétel elkezdem: Fáy András-hoz. Nyitva áll előttem nagyszerű neveléstudomány könyve. Aranyánál szebben csillognak, értékessebbek azok a sorai, a melyekben azt írja, hogy a nőnemnek az a bivatása, hogy boldog legyen és boldogítsa s e hivatás legtöbb eszköze a nevelés körébe tartozik. Jó anyák ide hallgassatok. Elmondom mindazt, a mit Fáy is tapasztalt, a mit tudnia kell egy nőnek, hogy boldog legyen és boldog, ithasson. Ha erremegtanítjátok lányaitokat, többet tesztek értük, mint hét vármegye gimnáziuma. Ne bánjátok, hogy ha leányaitok csak elégségest hoznak haza az iskolából; akkor se esetek kétségbe, ha „felsőbb osztályba nem léphet is, hanem ingen is törődjétek azzal, sőt az legyen legszentebb kötelességtek, hogy leányaitokat igazán nőkké neveljétek. Nővé, aki ismerje a női és anyai erényeket, a ki csendes családi fészkeben s a zajongó nagy világban is feltalálja magát.

Első sorban tehát nézzük azt; mit kell tudnia, milyen legyen a nő, hogy boldog lehessen? A boldogságnak a nőre nézve első feltétele; a „sorsával és annak viszonyaival való megelégedés.“ Az a kis csicsergő játszó-gató leányka még csak nem is sejti, mi sors vár rá. Nem is kívánhatjuk tőle. Jobb is. De a mint nő, a szerint kell látásának, értelmének is erősödni.

Lassanként figyelmesen, gyengéden meg kell vele ismertetni az életet a maga kiméltetlen valóságában. Mert ha hirtelen ébred föl kedves álmaiból, ha az élet tanítja meg az ellenkezőre csalódásai, szenvedései árán, örökké boldogtalan lesz. A vigyázatlan galambra is hirtelen csap le a levegőben keringő, leskelődő vérese. Azért úgy kell nevelni a leányokat, hogy az élet minden körülményeibe bele tudják magukat élni. Hogy én-jüket mindig megtalálják s ahhoz visszatérve, önmagukban leljenek vigasztalást örömet. Szoktatni kell nélkülözésekhez, lemondásokhoz. Ezt, ezt szeretném minden anyának a szívébe írni, százszor és százszor elmondani. Ugy felek, mikor azt látom, hogy a gyermeknek minden szabad. Különösen féltém a kis leányt. A fiu majd férfi korában még elég korán megtanulja, hogy mit nem szabad mindent tenni, kívánnia; a leány, ha nő lesz belőle, akkor sem tudja soha vagy később. Vagy, vagy. Egyik esetben könnyelművé, tehetetlené válik, másik esetben kétségbe esik s elégedetlené lesz. Szomoruan érinti azért az én lelkemet az ilyen anyai beszéd; „Ki tudja mi vár szegény lányra, hadd élje világát, míg módja van benne.“ Veszedelmes tulzása, tévedése ez az anyai szeretetnek! Egész életet megrontható, szerencsétlenné tévő felfogás. Mennyivel okosabban hangzik ennek ellenkezője: ki tudja, mi vár szegény lányra edzük meg szívét, eszét, hogy tudjon vidáman élni, örülni szűkölködések közepett is! Mennyi, előbb vagy utóbb kitörő elégedetlenséget folytatánk meg ezzel még bölcsőjében! Hiszen napról napra elégszer tapasztalhatjuk, hogy a szülők kedvkereső, kényeztető szeretete milyen káros hatása. Az a szegény szülő talán éjjeleket virraszt át töprenkedve, nyugtalanul, folytonosan dolgozva, hogy gyermekének mindent kedvére tehessen, hogy csipkés selyem ruhába járhasson lánya, míg ő fekete kenyéren kénytelen élni. S ha később

azt veszi észre, hogy lánya az életben boldogtalan lett, nem tudja megérteni, nem képes ennek okát adni. Jó, hogy nem tudja, hogy ő, az apa vagy az anya hintette el lelkében az elégedetlenség gonosz esiráját, épen akkor, a mikor legjobban kényeztetette, a mikor legelégedettebbnek látta. S a mily vesztélyes a kényeztetés, ép oly káros a vagyonfitogtatás is csupán „kérő édesgetésül.“ Mennyi elégedetlenség származik ebből is! A leány önértékében megsértve tapasztalja, hogy többre becsülik vagyonát szépségénél, lelki jóságánál. Vagy ha e szomorú tapasztalatot nem szerzi meg, hozzámegy egy önző, pénzsóvár emberhez. S mi lesz a végső következmény? Egy boldogtalan házasság. Ime! A szülői szeretet két említett változata, melynek egyedüli logikus folytatása és befejezése a gyermekleányból asszonyává lett nő boldogtalansága. Jó anyák! Leányaitokat így ne szeressétek. Hanem inkább tegyétek őket hajlékonynyá az élet változó viszonyainak befogadására. Mert ha ezt elmulasztjátok, a becézgetett, elkényeztetett leány nagy korában is a megszokott, könnyen szerzett örömei után eseng, s ha szemrehányás, boldogtalanság követi.

Nem akarom ezzel a férfit védelmezni. Igenis. A jó férjnek kötelessége a kedvkeresés, kiméltetés gyöngédség és józan engedés. De az is föltétlenül igaz, hogy az okosan nevelt, el nem kényeztetett, munkához, nélkülözésekhez szoktatott nő nem is kíván lehetetleneket. Az ilyen nő nem lesz csak kalapos vizitáló avagy emancipált nő. Nem is követeli a százfélé apró vágyak mellé megcsaládi mindenhatóságot és polgári jogokat. Az megmarad saját nemének természetes koráit között s ideges vágyódások, beteges erőlködés helyett otthonában keres örömeit s azt soha semmiféle körülmények között meg nem unja!

(Folytatom.)

VAJHÓ ZOLTÁN.

tartozik s igen jó a csúznak legsúlyosabb eseteiben is. Meglepett eseket hallani: hogyan mentek oda sokan manókkal s hogy hagyták azt ott néhány hét múlva.

Van e furdónek állandó orvosa is, a ki szükség esetén szívesen ad utbagazítást. E helynek nagy történelmi múltja van. Már a római császárok korában jelentékeny furdóhely volt s ezt több érdekes, megörzött ásatás is tanúsítja. Az adatok szerint egyik hová bán adományozta e helyet a zágrábi káptalannak; sok viszontagságon menvén keresztül, III. Béla királyunk újra visszahelyezte a tulajdonos birtokába, míg véglegesen I. Ferdinánd király hagyta kezökben.

S nem mondhatjuk, hogy rossz gazdái e helynek. A kellően berendezett és mérsékelt áru furdók, a csinos, nagy szállóház, a nagy terjedelmű s igen szépen gondozott park, ritka szép ültetvényeivel s evszázados és újabb ültetett fáival, messzevivő, jókarban lévő sétatjaival — mindezt tanúsítják. E ritka-szép parknak nagy előnye, hogy mellette erdő van, szintén gondozott sétatokkal, pihenő, hűsölő helyekkel.

De Toplicza kiránduló-helyekben sem szűkölködik. Félórai távolságban van az u. n. Sweizerei, hova arnyas fasorok között mehetünk s valódi tejneműeket kapunk uzsonnára, sőt rántott csibét is, egyszerű, természetes borral, mérsékelt árban. De még érdekesebb a „Tonimiv“, mely

magas hegytetőn álló kis vendéglő, hova szép erdőn át jutunk gondozott utakon. Pompás kilátást élvezhetünk: egy felől a nagy síkság északkelet felé; messzelátóval jól kivehetjük Varasd tornyait s ellátunk Csáktornya felé; másik oldalon az erdőközoruzta horvát hegyek tünnek eléink számos táncszobában változatosan.

Mindegyik helyek, melyek a kirándulást kedvelőt csalogatják rövid vagy hosszabb sétára. A rossz lábuak bizony inkább csak a parkban dőcögnek, de vállalkozóbbak ellátogatnak messzebb is az erdőségek közé. Így a rejtett hűs völgybe, a „hideg kuthoz“ is.

Igaz, hogy a természet itt gazdagon kínálja előnyeit, de ezek itt okosan föl vannak használva. S ezt nem a külföldieskedés mondatja velem. Hiszen ott van pl. Heviz, melynek vize szintén kitűnő, de berendezése igen hiányos, aránytalan árakkal s aránylag nagyobb furdóhoz csekély üdülő helylyelel. Így a pénz idegenbe vándorol; de hát ennek magunk vagyunk okai. A mi jó, azt másban is föl kell ismernünk s meg kell becsülnünk. Szó sincs róla, hogy a mi vidékünk gazdaságilag előbb áll; de ott, a hol a természet kínálja más előnyeit, azt is okosan ki kellene aknázni. Mert végre is, a ki, pár hétig üdülni akar, azt a helyet választja a mely erre a kalmassabb; itt megszüntik a sokat emlegetett chauvinismus. No de nem akarok egyoldalú dicsőítés hibájába esni,

mert itt is vannak hiányok.

Topliczának sok a magyar vendége s ez nem csoda előnye s közelsége mellett. De épen ezért sok tekintetben még több figyelmet várhatnánk, kivált a vendéglői elemlyezet és a zenekar műzenét is. Szívesen elhallgatjuk az idegen műzenét is, de jól esnék, ha hallanók, hogy újabb műzene-termékeinek is figyelembe jönének s ne csak „csárdásunk“ melyet az idegen zenészek úgy sem tudnak tudnak jól játszani, Erkel Ferencz s mások pl. megérdemelnék, hogy műveikből betanuljanak valamit s ne csak 1—2 darabra szoritkozzanak.

De legfőbb hibája e furdónek is a hivatalosan előirt s máskép is elnázott tringeld hajsza, mely különben általános baj, de ha tulságba megy, képes megrontani a legjobb helyek renomméját is. Ezt föl kell jegyeznünk okulásul, mert ez a rossz divat néhol a vendégek zaklatásáig megy. Ezen segíteni kötelességök az üzletek vezetőinek.

Ezt leszámitva, ha „nem uszunk az áral.“ e furdó ellen áruk tekintetében sem lehet kifogásunk. Aztán gyógyfurdóre nem mulatni megy az ember, hanem gyógyulni és üdülni. Ezt itt elég jutányos árért elérhetjük.

Mindent összevéve Toplicza igen jó hely s úgy meleg forrásait, mint hűs, arnyas sétatjait a furdózőknek — melegen ajánlhatom.

Bentlakás.

Internatus.

A b. somogyi ev. ref. egyházmegye, mint a csurgói ev. ref. főgimnázium fentartója 1898. jul. 14-én Csurgón tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a gimnáziumi régi épületben az 1898-9. iskolai évvel kezdve bentlakás létesít bentlakó tanár felügyelete alatt.

A bentlakás ügyeinek intézésével a nt. s. tek. egyházmegyei közgyűlés igazgatót bízta meg, felügyelő és bentlakó tanár Fazekas Sándor lessz.

A bentlakás díja 10 óra 50 frt, melyért kapták az ifjak a lakást a szükséges butorizzattal fűtéssel, világítással, mosással és tisztogatással. Az étkezés köztartásban (convictus) fog lenni.

Tájékoztásul a tanulókra vonatkozó szabályokat a következőkben ismertetjük:

1. Csak jómagaviseletű tanulók vétnek fel „kevésbé szabályszerű vagy éppen „rossz” magaviselettek semmi szín alatt sem.
2. Minden tanuló hoz magával: szalmazsákot, 3 lepedőt, 1 vámkost, 1 ágyszerítőt (kartonfője) rendes fehérneműt (megjegyezve) öltözeteket, tőlkabátot; cipőt vagy eszimat, fésűt, keféket és 1 ládat ezek részére. Mindezekről a jegyzéket a beiratáskor mutatja az igazgatónak s a beköltözéskor átadja felügyelő tanárnak.
3. A bentlakásba semmiféle étel vagy szeszes ital felét küldeni vagy bevinni a reggeliül szolgáló kenyéren, kiflin, zsemlemn kívül nem szabad.
4. Pénzt csakis a felügyelő kezébe szabad küldeni.
5. A felügyelő tanár iránt feltélen engedelmességgel és tisztelettel tartoznak.
6. Egymásiránt testvéri szeretettel tartoznak, tehát tilos a civakodás, kötekedés avagy egymásnak bosszantása, csufolása.
7. Künnlakó tanulóknak csak a felügyelő tanár illetve az igazgató engedélyével szabad a bentlakásba menni.
8. A tett károkért egyenként és összesen felelősek.
9. A bentlakó tanulók minden tekintetben az intézet fegyelmi szabályai alatt állanak.
10. A többször megintett tanulót az igazgató szükség esetében eltávolítja a bentlakásból.
11. Akár az eltávolított, akár az önként kilépő tanuló a befizetett díjat vissza nem kaphatja.

Mint hogy a bentlakásba csak 50-60 tanuló vehetünk fel a belépni szándékozók bizonylatványaik beküldése mellett 1898. aug. 20-ig a főgimn. igazgatójánál jelentkezzenek.

Az egyházmegyei közgyűlés 4 ingyenes helyet is szervezett. akik ezeket el akarják nyerni osztály- és szegénységi bizonylatványal felszerelt kérvényüket szintén aug. 20-ig küldjék az igazgatóhoz.

Képviselő-testületi ülés f. hó 2-án.

Ha a múlt ülés, a tárgy nagy fontosságához mérten kevés látogatottnak, akkor a mostani majdnem üresnek volna nevezhető.

Hanem a kicsiny, de annál lelkesebb sereg a lehető egy értelemmel, egyhangulag szavazta meg a főgimnázium százéves ünnepélye alkalmából teendő 1000 frt.—2000 koronás alapítványt csurgói születésű s illetőségű szegény de jó tanuló fiúk részére, oly formán, hogy a város 10 egymásután következő évben 100 frtot—200 koronát ad át a fentartó egyházmegye főgimn. pénztárnokának, gyümölcsösztetés végett.

A múltkor kiküldött, de javaslatával a 100-éves ünnepélynek a város részéről rendezése tárgyában el nem készült bizottság újra megbízott annak elkészítésével.

Végül a vágóhidnak átvétele végett kiküldött bizottság jelentése, melyben az illető vállalkozó több rendbeli hiányok megtételére utaltatik, — elfogadtatott.

H i r e k.

— **Kinevezések.** Dr. Bereczky Viktor, kir. törvényszéki jegyző Nagykanizsán, a nagykanizsai kir. járásbíró-sághoz albiróvá neveztetett ki. — Dreven Lajos kir. törvényszéki albiró Kaposvárról a nagykanizsai kir. járásbíró-sághoz helyeztetett át. — Az igazságügyminiszter Fehér József kecskeméti m. kir. adóhivatali adótitkár, a nagykanizsai kir. törvényszéki aljegyzővé nevezte ki.

— **Főgimnáziumunk 100 éves jubilaris ünnepségei** foglalkozott a legutóbb Csurgón tartott egyházmegyei közgyűlés. Az igazgató-tanács javaslata elfogadtatott s a szept. hó 2-ik felében tartandó ünnepély tárgysorozatát a következőképen állapítja meg, fentartván a jogot, hogy ezen esetleg változtathasson. 1. Az ünnepély későbbben megállapítandó napján d. e. 9 órakor isteni tisztelet a főgimn. énekkarának közreműködésével, tartja az egyh. m. esperese. 2. Ünnepélyes átvonulás az új épületbe, hol a Hymnus előadása után, a főbejártnál elhelyezendő két emléktábla leleplezése, illetőleg bemutása után, a tornacsarnokában igazgató tartja meg az intézet történetét feltehető ünnepi beszédet. 3. Alkalmi óda, szavalja Horváth József dr. 4. Szózat. 5. A kir. gyűlés megalakulása és megnyitása. Délután 2 óraker közepén, ezután az intézet megtekintése, erre hangversenyyel összekötött táncmulatság — gimnáziumi jótékony célra. Továbbá elfogadta az egyh. m. közgyűlés azon javaslatot hogy a hangversenyben való részvételre kéressék fel Tóth Lajos, budapesti zene akadémiai tanár, zongora művész, Csurgó szülőtte s az intézet növendéke. Kéressék fel a csurgói ref. egyház, az állami tanítóképző-intézet s a városi dalkör, valamint az egész város közönsége, hogy az egyházmegyével és az intézettel együtt ünnepeljenek és tevőleges részt is vegyenek. Az ünnepély sorrendjébe levettett a Soltra Alajos olajfesményű arcképeinek ünnepélyes leleplezése is, mely alkalomból az emlék beszédet, Bikszay Sándor neves író kun-szt.-miskolci ref. esperes s főgimnáziumunk egykori jeles növendéke fogja tartani. Az ünnepély adminisztrációja a tanári karra bízatik, mely időnként jelentést teszen az ig. tanácsnak.

— **Lesz-e rabbi?** E tárgyban gyűlésezett jul. 31-én a csurgói zsidó hitközség. A gyűlés meglehetősen érdeklődés mellett folyt le. Mind két párt erősen szervezkedett hogy a maga álláspontját meg mentse. Az eilen, hogy rabbi, legyen senkinek sem volt kifogása, azonban mert a hitközség anyagi körülménye felette gyenge s nem engedi, hogy a lelkész fizetése megfelelő összegben állapíttassék meg, többben voltak a lelkész állás betöltése ellen. Ezt a pártot azonban leszavasták s határozatilag kimondták, hogy a lelkész állás betöltendő. A rabbi fizetés 500 frtban állapított meg s a pályázat aug. 20-iki lejáratnál nyomban kibocsájtatt. Most már tehát csak attól függ, hogy a tulajdonos gyenge fizetésre akad e művelt intelligens ember, a melyet a csurgói zsidóság óhajt.

— **Főgimnáziumunk új épülete.** Az igazgató-tanács határozatából, a főgimnázium új épülete ismét esinosabb formát nyer. A park elé díszes vaskerítés kerül, melynek elkészítésével Horváth József helybeli lakatos nyert pályázat útján megbízást. A vaskerítés közepére 2 díszes oszlop emeltetik, melyek emléktáblákkal láttatnak el, és pedig a jobb oszlopra következő felírás jön. A nemzeti nevelésnek és oktatásnak ezt a végvárát emelte a borsodalmogyi ev. ref. egyházmegye a magyar állam segélyével. Felavatott 1898. szept. 20-án I. Ferencz József apostoli király uralkodása. — Bánffy Dezső báró miniszterelnök, — Wlassics dr. vallás- és közoktatásügyminiszter, Antal Gábor dunántúli ev. ref. püspök, Tisza Kálmán főgondnok, Barako-

nyi Kristóf borsodalmogyi esperes és Szabó Kálmán gondnok, Verbay Istvan ig. tanács elnök és Dr. Vida Károly gymn. igazgató idejében. Balra: Ezen intézetet tolnai Festetics György gróf 1792-ben alapította, fentartotta pedig és főgimnáziummá fejlesztette Körmendy Sándor esperes idejében a borsodalmogyi ev. ref. egyházmegye. Nagyob alapítványozók: Nagyváthy Janos, Sárközy Janos, Buttler János gróf, Nyárady János, Belevári Ferencz, Vincze Sámuelne szül. Kovács Agnes, Cseke Mihály, Somogyvármegye Csopán Antal, Pogány Stósz József, Somssich Imre gróf családja, Bujanovicsná szül. Kopy Mária, és Soltra Alajos. 1882-ben főgimnáziummá lételekor: Csurgó nagyközség Festetics Tassiló gróf, Körmendy Sándor, Somssich Pál, Freistädler Vilmos.

— **Meghívó.** A somogy megyei tanítóegylet 1898. évi rendes közgyűlését augusztus hó 24-én, Somogyváron tartja meg. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Főjegyzői jelentés, 3. A munka szerete és a szeretet munkája a tanítóban (Felolvasás.) 4. A pénztárnok és a pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 5. Költéségetés és segélyezés. 6. A választmány és járáskörök indítványai. 7. Egyéb indítványok, (melyek előzőleg az elnöknek a választmány gyűlés kezdete előtt átnyújtandók.) 8. Tagok főlvétele. 9. A jövő évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása. A közgyűlés kezdete d. e. 9 órakor. Előzőleg reggeli 8 órakor választmányi ülés. A múlt évi július 6-án Szigetváron tartott közgyűlés határozata értelmében a közgyűlésre Somogyvármegye minden tanítója hivatalos. Az elszállásolásra és társas ebédre (egy teríték ára 1 frt) vonatkozó jelentkezések aug. 20-ig Mészáros Mihály jegyző urhoz intézendők Somogyvárra. Somogyvár vasuti állomás a Kaposvár—Fonyód közötti vonalon. Akik az 1897. évi tagdíjjal hátralékban vannak, nem szavazhatnak. Csurgón, 1898. július 31-én. Bárány Gyula, elnök Hollósi István, főjegyző.

— **Csurgó térképe.** A képviselő testület egy régi hiányon segít az által, hogy a város belterületének térképét a pozsonyi kaptasteri térkép igazgatóságától megrendelte. Az új térkép alapján, a város utcáinak és területeinek területe szabatosan után méretik és kiigazítatik s a jövőben eszközlendő építkezéseknél az így kiigazított térkép fog szabályozási vonalul szolgálni.

— **Termésünk.** A gazda közönség javában esépel, telik a magtár, az aranyárga kalászkok meghozták a várt eredményt. Összes terményeink jó közepes termést adtak főleg a buza és rozs ellen nem lehet panasz. A próba cséplések adatai szerint járásunkban 1 hold buza vetés 8-9 néhol 10 méterm. magot is adott.

— **Az inkei községi iskola.** Szomorú állapotok vannak Inkén. A népoktatás terén Inke az utolsó község, 4 menyinyben a községi iskolában több mint 2 év óta nem volt tanító s a számtalan tanköteles több időn át nem részesült semmi fele oktatásban. Az iskolaszék rendes tanító híján, alkalmazott ugyan az utóbbi időben egy tanítónót, de ezzel vajmi keveset segített a tanügyön. Végre aug. 2-án segítettek a bajon. Rendes tanítót választottak Varga György személynében, a ki nyomoruságos fizetése mellett hivatalos lesz, az inkei elhanyagolt tanügy sorsát előbbre vinni. Hogy meddig bírja, az majd elvállik.

— **Női kereskedeimi tanfolyam Zala-Egerszegen.** A vallás és közoktatásügyi miniszter ur ó nagyméltósága f. évi július hó 20-án 47.758 szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy Zala-Egerszegen az 1898/9-ik tanévben is női kereskedeimi tanfolyam szerveztessék. A tanfolyamba oly leány növendékek vétetnek fel, kik a polgári iskola 4. osztályát sikerrel végezték, vagy pedig, kik a magyar nyelvtan földrajz és számtanból letétendő felvételi vizsgálaton igazolják, hogy a tanfolyam sikeres befejezéséhez szükségelt elő ta-

nulmányokkal rendelkeznek. A felvételi vizsgálatért 5 frt díj fizetendő. Tandíj egész évre 50 frt, mely havi 5 frtos részletekben előre fizetendő. Szegény sorsu tanulók fél- esetleg egész tandíjmentességben részesülnek. Az erre vonatkozó kérvények a tanfolyam igazgatóságához címezve szeptember hó 7-ig benyújtandók. A szabályszerű beiratások szeptember hó 7-én d. u. 3-5-ig és 8-án d. e 9-12-ig eszközöltetnek a felső keresk. iskola földszinten levő középső osztályában. — ugyanekkor tartatnak a felvételi vizsgálatok is. A szülőket érdeklő bármiféle felvilágosítást készséggel ad az intézet igazgatósága.

— **Ingyen táviratozás** a vonaton hagyott tárgyakért. A kereskedelemügyi minster nemrég a közönséget mélyen érdeklő rendeletet bocsájtott ki. Elrendelte ugyanis, hogy a vasutállomásokon, vagy a vonaton hagyott tárgyakért feladott táviratokat a vasúti táviróhivatalok díjmentesen továbbítsák. Sőt megkereste az osztrák minisztert is, hogy ezen kedvezményt Austriára is terjessze ki, ki az eszmet magáévé tette és így jövőben az osztrák vasutak állomásain a magyar vasúti állomásokra vagy viszont feladott ilyen táviratok szintén díjmentesek lesznek.

— **„Elgázolta a vonat“** cím alatt közöltük lapunk 29 ik számában, hogy Berger Mór szobbi kereskedőt saját vigyázatlansága miatt elgázolta a vonat egyik lábát a kerekek összezúrták. A mint értesülünk, Berger nem a saját vigyázatlansága miatt érte a balcsét, hanem mint a folyamatba tett büntügyi vizsgálat ki fogja deríteni, az elgázolás körül a vasúti közegeket is terheli a felelősség, mert ha azok az élőlt rendelkezéseket szigorúan betartják, a szerencsétlenség nem következett volna be. Berger lábát a kaposvári közkórházban amputálták s mint felgyógyult beteg rövid napok alatt elhagyhatja a kórházat.

— **Kánikula.** A sokféle viszontagságos időjárás után végre elérkezett az igazi nyár. A nap tüzes sugarai teljes erővel melegítik a nagy sár gömböt, melyre a sok eső után igazán rá fér egy kis meleg. Felhőtlen égbolt, állandó szélesend, 30 fokos levegő, hivatalosan bizonyítja, hogy most már csakugyan nyár van. Kell a jó idő, mert gazdaközönségünk most cséplési termését.

— **„Magyarország“** teljesen független politikai napilap. Nincs lekötve senkivel szemben, nem áll sem egyeseknek, sem osztályoknak sem érdekköröknek szolgálatában. A „Magyarország“ önzetlenül csupán egy czelt szolgál: az ország függetlenségének és önállóságának ügyét. Ez lebeg folyton szemé előtt és ennek elérésére törekszik. A „Magyarország“ mindig és mindenkivel szemben tárgyilagos és elfogulatlan. Egy mértéket ismer: az igazság mértékét, a melytől soha, semmi körülmények közt el nem tér. A „Magyarország“ szerkesztőségének és kiadóhivatalának megfizetett munkája folytán az összes országos és külföldi eseményeket legelőször hozza az olvasóközönség tudomására. A „Magyarország“-ot reggel már z. ország távoleső részeiben is olvasni lehet. Hozza az aznapi országgyűlést teljesen kimérítő szövegben, az aznapi összes eseményeket úgy fővárosból mint a vidékről és a külföldről. Hozza a bel- és külföldi teljes tőzsei jegyzéket és árfolyamokat. Naponkén, közlő tárczát, regényt és más érdekes közlet ményeket. A ki a „Magyarország“-ot olvassa az az üzleti, társadalmi és politikai eseményekről sok helyen az egész nappal előbb értesül, mint más lapokból. A „Magyarország“ már is 30.000 példányban forog az olvasóközönség kezében s így rövid idő alatt elérte a támogatásnak azt a mértéket, a melylyel magyar lap eddig még nem dicsekedhetett. A közönség ezen támogatását a szerkesztőség a lapnak folytonos fejlesztésére és tökéltetésére fordítja. A „Magyarország“

előfizetési ára: április hóra 1 frt 20 kr., (április június) negyed évre 3 frt 50 kr., április december — hónapokra 10 frt 50 kr. Az előfizetési penzek postautalványon a kiadóhivatalba Budapest, Rostély-utca 2 küldendők. „Magyarország“ kiadóhivatala. — Ajánljuk olvasó közönségünk figyelmébe a pártatlan politikai lapot, melynek a több lapok feletti előnye abban is nyilvánul, hogy már reggel jelenik meg és így a napi lapok esti kiadását is pótolja.

— **Budapesti Hírlap** 1898-ik (XVIII.) évfolyam. Az újságinálás egyik főfeladata a közönség helyes, gyors s pontos értesítése. Még száz éve sincs annak, hogy a magyar sajtó csak a Belsőből kapott legmagasabb engedéllyel vehetett tudomást a külföld eseményeiről, így is csak hetek múlva. Ma huszonegy óra sem mulhat el, hogy a közönséget ne értesítsük, nemcsak hazánál, hanem az egész világ nevezetesebb eseményeiről. Távirat, telefon, éber levelező, a világ mind a négy tájkáról és az ország minden népesebb pontjáról hírt adnak mindarról, mi igényt tarthat a művelt ember érdeklődésére. Tudósításaink e rengetegből kiváló atni és megrostálni, ügyesen és tetszőtösen feldolgozni azt, a mi a közönségre nézve szükséges: ebben a Budapesti Hírlap fennállása óta eddig utol nem ért példaadással járt elől, mert szerkesztőségünk az a meggyőződés vezeti munkájában, hogy közönség semmit sem várhat el annyira újságától, mint azt, hogy pontosan, megbízhatóan és lelkiismeretesen legyen tájékoztatva. Ez a közönség igazi anyagi és köznevelődési érdeke ez a mai zsurnalisztika fejlődési iránya. Ott pedig, nevezetesen azokban a rovatban, a hol magának a Budapesti Hírlapnak a véleménye, ítélete, iránya, karaktere, egyszóval egyenlőtlensége nyilatkozik meg, tízennégyvi tűzpróba után már mindenki tudja, hogy mit várhat a Budapesti Hírlaptól. Az előfizetési feltételek a következők: egy hónapra 1 20, negyedévre 3 50, fél évre 7 —, egész évre 14 —. Vidékről legelőszőbb a postautalványon való előfizetés. Cím: Budapesti Hírlap kiadóhivatala. Budapest, VIII. kerület Rókk-Szilárd-utca 4 szl József körút 5 sz.

APRÓSÁGOK.

A nőkről a nőknek.

A toilette-kérdés az a nőknek, a mi nekünk értaknak a poltika.

A nőket a tükör s a férfiakat a kártya vonja el leginkább a gyermekszobák örömeitől.

Senkise megy gyorsabban, mint egy férfi, a kít kikoszarztak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— P. J. S. . . . d. Köszönettel vettük. Kérjük a végét. Ha teljes lesz közöljük. Jövőre szivesebben látjuk a rövidesebb egyzeri számravaló közleményt.

Csarnok.

A „Bugaczi Híradó“ keletkezése, virágzása és halála.

Irja Matter János.

Számos kezintás, díkeziózás és minden díkezióra felhangzó háromszoros mozsárlövés után végre berekesztődött a népkönyha megnyitásának első napja s miután Szelessyné Bigócza, Kuczoráné Mucára távoztak felpántlikázott lovak által vont szánokon, haza távozott Bugacz értelmisége is, epedve várván a népiskola koncertjének idejét s a máris alakuló tűzoltó-egyesület mulatságát, melyeknek jövőbeli napszerűségéről oly sokat s oly mindig újat beszél nap-nap után a Bugaczi Híradó szellemes szerkesztője.

A január 15-ki Bugaczi Híradó már hozta a koncert programját. I. Megnyitó beszéd, tartja Hegyessy; II. Brekegő nóta, éneklő az ifjuság; III „Kont és Csont“ szavaltatok; IV. Kártya-quartett, éneklő az ifjuság s tanítószemélyzet a nemrég megalakult „Trombitakör“, zenekisérete mellett; V. Salontánc. Mindazon tánczoltaknak a nem egész biztosan tánczolóknak, a kik órákat vesznek a legöregebb emberek emlékeztető meghaladó idő óta Bugaczon most először megjelent tánczimestertől — kétségbeesett szabólegény volt csak 2 év előtt is — a biztosan tánczolóknak tánczórátat venni nem kötelesek, de jó, kik ők megjelennek a tánczpróbakon, hát ha ők is eifelejtettek egyet-mást.

De megis indult a táncztanulás és tanítás egész gyönyörűséggel. A népiskolai hallgatók negyfel hatig vettek órákat a népiskola tornatermében a felnőttek fél het órától egész nyolczig a polgári olvasó nagy termében, azaz a kocsmahelyiségben: úgy, hogy, mikor január 31-én a népiskola hallgatóinak hangversenye tényleg megvalósult már a mulatságra menés alkalmával is szinte tánczolt a láb; Hegyessynek megnyitó beszéde tartásakor lábdobogással történt a tetszésnyilvánítás; a „Brekegő nóta“ élénklőse után Klapka indult fűtyölt a műértő közönség s az induló hangjainak megfelelőleg mozgatta a lábát; „Kont Csont“ szavaltásokor a gazdasági kör tagjai pengették eszizmájukon a sarkantyut; Kártya-quartett éneklésekor pedig már föltre volt téve minden szék és álopad, mert az éneklőket s a „Trombitakör“ tagjait kivéve tánczolt az egész Bugacz, bár felocsudt a kvartász hangzattasákor; mivel kvarász szóra megállottak a tánczoló párok, hogy utánna annál szilajabban, „tyuhaj“ kiáltások mellett végezzék be az utolsó éneket és az első tánczot.

A hangverseny utolsó szamából, a szalontánczából semmi sem lett; mert bizony lassu és csardás folyt egész a pihenő óráig; de a pihenő óra után is ezeket reccsgették a trombita kör művészei; mert ezt kívánták a hölgyek, a kik hol unokaikkal, fiúkkal, komáikkal tánczoltak, hol férjekkel, apáikkal és nagypapáikkal lejtették el a tánczot.

Történt ugyan próba egy kreuz polkával; de minduntalan egymásba ütődtek a tánczoló és egy francia-négyest is megkísérítettek a reggeli órákban; de, mert a rendező tánczmeister nyelve nehezen mozgott; a tánczoló népsík, hallgatók alig pisztagoltak; a meglett koru párok egyike jobbra, másikra balra húzott; sem a polkából semmi sem lett, sem a négyesből.

Ezután egész a tűzoltó-mulatságig semmi nevezetesség sem történt; ha csak az nem, hogy a „Bugaczi Híradó“, illetve szerkesztője folyton szellemeskedett és hirdette a megalakuló tűzoltó-egyesület javára rendezendő színi előadás és tánczmulatság jelentőségét; no meg hogy a „Trombitakör“ művészei, mint a tűzoltóságnak jövőbeli zenekára, a eszmacsinálás, ruhakészítés, kályhapasztás és egyéb napi foglalkozás utáni időt zenéi ismereteik gyarapítására fordították s bár fáradt tüdővel, de duzzadó arccal fújták a mult századbeli trombitákat.

De sikerült is a tűzoltók mulatsága, még pediglen fényesen. Minden valamre való polgár és nem-polgár, gyökér és nem-gyökér tűzoltó ruhában járt már hetek óta; minden bizonny vagy plehgallér vagy legalább is egy aranyozott csillag díszlett aranzsinoros gallérral.

A mulatság, napján a főbb tiszték zsinorozott díszmentét hordtak kakastolla s fénylő sisakot és finánczkardot; a többi tiszt, mert közember nem volt, borsisakot; szekercze helyett, mert az még nem érkezett meg, karabélyt, vagy pedig használatból kiment szuronyt, vagy kaszából egész szurony nagyságig lekészörült szurony-felet.

A vendégek érkezését a tűzoltók trombitása jelezte, a mikor a népiskola V. és VI. osztályának arra való és arra nem való tagjaiból kiegészített rendezőség kísietett a sikos ulvarra, hogy bevezesse a hölgyeket a reneteg módon befűtött kocsmába, illetőleg a polgári olvasókörbe, azaz a színházterembe, illetve a táncz helyiségbe.

Roppant gőz és szivarfüst-felhő gomolygott az ünneplő helyen, az izzadás mely az arczról csurgott, a ruhán szinte átverődött; az izgatottság szinte türelmetlenségig fokozódott az előadandó színi részletek miatt; a midőn végre egész rendszeren felgördül a függöny s egy paradicsomi részletet találunk magunk előtt. A színlát mögött bassus-haugon énekel az augsyalok kara; a színpadon Alám, aliás Hegyessy fogyasztja az Éva, más szóval nagyságos Elvirának által átnyújtott almát; majd megjelen Mihály arkangyal papánk személyében, ki ugyancsak kiparancsolja a p rudi dicsomból az elő emberpárt.